Raadsvoorstel

Onderwerp **Zaakid**	Actualisatie Financiële verordening 2023 2026-139827
Auteur	Monica Grims +31793469940 M.G.Grims@zoetermeer.nl
Gemeentesecretaris a.i.	Meijer, A.S.
Afdelingshoofd	Schippers H.M. (Marcel)
Portefeuillehouder	Wethouder Boerboom
Medeverantwoordelijke(n)	

Uiterste behandeldatum (+ reden)	Raad 17 december 2026. Vaststelling in december 2026 is noodzakelijk omdat de wijzigingen rondom de rechtmatigheidsverantwoording, waaronder de verantwoordingsgrens, de rapportagegrens en het begrotingscriterium betrekking hebben op verslagjaar 2026. Tijdige vaststelling zorgt ervoor dat deze financiële spelregels voorafgaand aan de jaarrekening 2026 formeel door de raad zijn vastgesteld en biedt duidelijkheid voor de interne controle, de rechtmatigheidsverantwoording en de accountantscontrole.
Programma(s)	Alle
Eerdere besluitvorming	Raadsvoorstel Actualisatie Financiële verordening 2023 d.d. 18 december 2023
Samenvatting	Deze verordening wordt ook wel de verordening 212 genoemd: een verwijzing naar het artikel in de Gemeentewet dat deze verordening verplicht stelt. Met dit voorstel wordt de Financiële verordening geactualiseerd. Aanleiding hiervoor zijn onder andere aanbevelingen van de accountant om de regels voor de rechtmatigheidsverantwoording en de beoordeling van begrotingsafwijkingen explicieter vast te leggen. Daarnaast wordt de informatievoorziening aan de raad versterkt en beter afgestemd op de planning- en controlcyclus, wordt de bestaande werkwijze rond grondexploitaties explicieter vastgelegd, worden eerder genomen raadsbesluiten verwerkt en worden enkele technische en redactionele wijzigingen doorgevoerd. De wijzigingen versterken de eenduidigheid van de financiële spelregels en sluiten beter aan bij de bestaande planning-en-controlcyclus. De informatiepositie en de kaderstellende en controlerende rol van de raad blijven daarbij geborgd.
Bijlagen	1. Financiële verordening 2026 2. Toelichting op de Financiële verordening 2026

Raadsbesluit

Raadsvoorstel Actualisatie Financiële verordening 2023
2026-139827

De raad van de gemeente Zoetermeer;
Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 27 oktober 2026

besluit

1. De Financiële verordening 2023 als volgt te wijzigen:

	Oude tekst	***Nieuwe tekst***
a.	**Artikel 2. Perspectiefnota** **lid 3 en 4. ….** voorjaarsdebat ..	**Artikel 2. Perspectiefnota** **lid 3 en 4.** .. voorjaarsdebat is vervangen door perspectiefdebat.
b.		**Artikel 3. Programmabegroting** **lid 7. nieuw** In het overzicht van de geraamde incidentele baten en lasten per programma worden posten vanaf € 100.000 afzonderlijk gespecificeerd.
c.	**Artikel 4. Tussenberichten** **lid 3** Financiële afwijkingen vanuit bestaand beleid op exploitatie, investeringen en voorzieningen worden gemeld.	**Artikel 4. Tussenberichten** **lid 3** Financiële afwijkingen binnen bestaand beleid op exploitatiebudgetten, investeringen en voorzieningen worden vanaf een bedrag van € 100.000 gemeld en toegelicht.
d.		**Artikel 5. Informatieplicht** **lid 3, 4 en 5 nieuw** 3. In afwijking van het tweede lid kan een omvangrijke afwijking worden opgenomen in het eerstvolgende planning- en controlproduct, indien dit product binnen 4 weken aan de raad wordt aangeboden en de informatieverstrekking via dat product de raad voldoende in staat stelt zijn kaderstellende en controlerende rol uit te oefenen. 4. Het derde lid is niet van toepassing indien de afwijking politiek-bestuurlijk relevant is. In dat geval wordt de raad via een afzonderlijke rapportage geïnformeerd. 5. Financiële afwijkingen waarbij direct samenhangende baten de hogere lasten volledig compenseren, afwijkingen die uitsluitend voortvloeien uit een administratieve verwerking of reservemutatie en afwijkingen die uitsluitend het gevolg zijn van een verschuiving van werkzaamheden tussen begrotingsjaren, worden opgenomen en toegelicht in het eerstvolgende P&C-product. Dit geldt niet indien sprake is van een omstandigheid als bedoeld in het vierde lid.
e.	**Artikel 7. Grondexploitaties** **lid 2**	**Artikel 7. Grondexploitaties** **lid 2**

	De grondexploitaties worden eens per jaar herzien en ten tijde van de jaarrekening aan de raad ter vaststelling aangeboden. **lid 3** De jaarschijf uit de grondexploitatie wordt in de begroting opgenomen ter autorisatie. **lid 4** Afwijkingen ten opzichte van de jaarschijf moeten worden gemeld bij de raad, indien deze afwijkingen niet passen binnen het totale vastgestelde grondexploitatiecomplex en het grondbeleid.	De grondexploitaties worden jaarlijks herzien. Het Meerjarenperspectief Grondexploitaties wordt voorafgaand aan de vaststelling van de jaarrekening aan de raad ter vaststelling aangeboden. **lid 3** De raad autoriseert met het vaststellen van het Meerjarenperspectief Grondexploitaties de totale lasten en baten per grondexploitatie en de daaraan verbonden reservemutaties en de aanwending van voorzieningen en de verwerking daarvan in de programmabegroting. **lid 4** Afwijkingen ten opzichte van de begroting moeten worden gemeld bij de raad conform artikelen 4 en 5.
f.		**Artikel 8. Verantwoordings- en rapportagegrens rechtmatigheidsverantwoording** **lid 2 en 3 nieuw** 2. In de rechtmatigheidsverantwoording bij de jaarrekening rapporteert het college aan de raad over afwijkingen met een verantwoordingsgrens van 2% van de totale lasten van de gemeente, exclusief de dotaties aan de reserves. 3. In de paragraaf bedrijfsvoering worden de geconstateerde afwijkingen, bestaande uit fouten of onduidelijkheden, groter dan € 250.000 nader toegelicht.
g.		**Artikel 10 Begrotingscriterium** 1. Het begrotingscriterium is een criterium van rechtmatigheid dat betrekking heeft op de grenzen van de baten en lasten in de door de raad geautoriseerde begroting van baten en lasten en investeringskredieten en de hiermee samenhangende programma's, waarbinnen de financiële beheershandelingen tot stand moeten zijn gekomen. 2. De begrotingsrechtmatigheid wordt beoordeeld op het niveau waarop de begroting door de raad is geautoriseerd, zoals is opgenomen in artikel 3 Programmabegroting. 3. Bij investeringsprojecten wordt de begrotingsrechtmatigheid beoordeeld op het niveau van het totaal gevoteerde kredietbedrag. Een overschrijding van het jaarbudget, passend binnen het totaalbedrag van het krediet, wordt daarmee als rechtmatig beschouwd. 4. Uitgangspunt is dat iedere afwijking van de begroting als onrechtmatig wordt beschouwd. Afwijkingen worden als acceptabel aangemerkt in de volgende situaties:

		a. Er is sprake van een overschrijding waarbij direct gerelateerde inkomsten de overschrijding compenseren. b. Er is sprake van een overschrijding op een open-einde regeling. c. De overschrijding is gemeld aan de raad. 5. Begrotingsonrechtmatigheden worden nader toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering. 6. Overschrijdingen van baten en/of onderschrijdingen van lasten, investeringen en baten zijn alleen onrechtmatig als die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of te laat aan de gemeenteraad zijn gemeld. Voor de betreffende overschrijdingen en/of onderschrijdingen die zijn ontstaan in het begrotingsjaar, geldt dat het melden en toelichten conform artikel 5 als tijdig wordt gezien.
h.	**Artikel 11. Begrotingsbeleid** **lid 2.** Voor 1 maart in het jaar na de verkiezingen legt het college aan de raad ter besluitvorming een overzicht voor van wel en niet te actualiseren financiële beleidsnota's (overzicht actualisering financiële beleidsnota's). Dit overzicht bevat: a. per beleidsnota een verwijzing naar de oorspronkelijke vaststellingsdatum en datum van laatste wijziging; b. per beleidsnota een bondige motivering waarom actualisering wel/niet nodig wordt geacht; c. tenminste de volgende (financiële) beleidsnota's: - Nota Waarderen, activeren en afschrijven vaste activa (zie art.15, lid 7) - Nota Reserves en voorzieningen (zie art. 17, lid 3) - Kadernota Treasury (zie art.19, lid 4) - Nota Rente (zie art.19, lid 5) - Nota Lokale heffingen (zie art. 20, lid 3) - Kadernota Risicomanagement en weerstandsvermogen (zie art.21, lid 2) - Nota Onderhoud openbare ruimte (zie art.22, lid 1a) - Nota Riolering (zie art.22, lid 2) - Nota Vastgoed (zie art. 22, lid 3) - Nota Verbonden partijen (zie art. 25) - Nota Grondbeleid (zie art. 26).	**Artikel 12. Begrotingsbeleid** lid 2. vervalt. Artikel is overbodig geworden. Er is inmiddels een actueel en toegankelijk overzicht van beleid van de gemeente Zoetermeer op de webpagina Overzicht beleid gemeente Zoetermeer.
i.	**Artikel 13. Instandhouding kredieten** lid 3. Indien een krediet in afwijking op deze regel in stand dient te worden gehouden, kan het college hiertoe bij de besluitvorming over de jaarrekening een onderbouwd voorstel doen.	**Artikel 14. Instandhouding investeringsbudgetten** lid 3. Indien een investeringsbudget in afwijking op deze regel in stand dient te worden gehouden, kan het college hiertoe bij de besluitvorming over de perspectiefnota een onderbouwd voorstel doen.

j.	**Artikel 15. Waardering & afschrijving vaste activa** 1. Investeringen met een economisch nut worden, onder aftrek van bijdragen van derden die in een directe relatie hiertoe staan, geactiveerd en afgeschreven op basis van de annuïteitenmethode. De afschrijvingsperiode is maximaal de economische levensduur. Investeringen met een economisch nut met een verkrijgingsprijs onder € 10.000 (inclusief kostprijsverhogende btw) worden niet geactiveerd. Investeringen met een verkrijgingsprijs tussen de € 10.000 en € 50.000 (beide bedragen inclusief kostprijsverhogende btw) mogen worden geactiveerd. 2. Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut met een verkrijgingsprijs lager dan € 100.000 (inclusief kostprijsverhogende btw) worden niet geactiveerd. Een uitzondering hierop zijn gronden en terreinen die altijd worden geactiveerd. 3. Bij activering van investeringen met maatschappelijk nut worden de bijdragen van derden, die in een directe relatie hiertoe staan in mindering gebracht. Afschrijving vindt lineair plaats. De afschrijvingsperiode is maximaal de economische levensduur. 4. Wanneer van de voorgeschreven afschrijvingsmethode en/of termijn wordt afgeweken, dan dient dit in het raadsbesluit gemotiveerd te worden. 5. Kosten voor het afsluiten van geldleningen worden niet geactiveerd, maar direct ten laste van de exploitatie gebracht. 6. Afschrijving van geactiveerde investeringen vindt voor het eerst plaats in het jaar volgend op het jaar waarin de investering tot stand is gekomen c.q. in exploitatie is genomen. 7. Het college biedt, indien bijstelling nodig is, een geactualiseerde beleidsnota Waarderen, activeren en afschrijven vaste activa met nadere afschrijvingstermijnen per actief aan ter vaststelling door de raad.	**Artikel 16. Waardering & afschrijving vaste activa** 1. Het college biedt de raad jaarlijks een overzicht met de geplande investeringen en de daarbij behorende kapitaallasten voor de komende meerjarenperiode aan als bijlage bij de begroting. 2. Het college biedt, indien bijstelling nodig is, een geactualiseerde beleidsnota Waarderen, activeren en afschrijven vaste activa met nadere afschrijvingstermijnen per actief aan ter vaststelling door de raad.
k.	**Artikel 17. Reserves en voorzieningen lid 2, bullit 4** - maximaal de helft van de stijging van de algemene middelen uit de OZB en de Algemene Uitkering uit het Gemeentefonds voortkomend uit extra woningen/inwoners dient als aanvulling van de beschikbare ruimte in het fonds.	**Artikel 18. Reserves en voorzieningen lid 2, bullit 4** - de helft van de stijging van de algemene middelen uit de OZB en de Algemene Uitkering uit het Gemeentefonds voortkomend uit extra woningen/inwoners dient als aanvulling van de beschikbare ruimte in het fonds.

I.	**Artikel 20. Lokale heffingen** **lid 2** Voor het vaststellen van de hoogte van gemeentelijke tarieven, heffingen en prijzen door de raad verstrekt het college aan de raad per verordening waarin deze tarieven, heffingen en prijzen worden vastgelegd, de actueel geraamde hoeveelheden per door de gemeente verstrekte dienst, waarover de tarieven, heffingen en prijzen in rekening worden gebracht en per verordening het totaal van de geraamde kosten van de erin genoemde door de gemeente verstrekte diensten.	**Artikel 21. Lokale heffingen** **lid 2** Het college biedt jaarlijks aan de raad ter besluitvorming de belastingverordeningen met de tarieven van de belastingen, leges en heffingen met daarbij een overzicht van de actueel geraamde baten en lasten van de door de gemeente te verstrekken diensten.

2. De gewijzigde verordening aan te halen als de Financiële verordening 2026.

Dit besluit treedt in werking twee weken na de bekendmaking daarvan. Tenzij over dit besluit een inleidend verzoek tot het houden van een referendum wordt gedaan.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad op 17 december 2026

de griffier, de voorzitter,

drs. R. Blokland MCM drs. M.J. Bezuijen

Toelichting

Probleemstelling en kader

Inleiding
In de Gemeentewet en het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) zijn bepalingen opgenomen over het gemeentelijk financieel beleid en beheer. In aanvulling op de algemeen geformuleerde kaders in Gemeentewet en het BBV is lokaal maatwerk mogelijk. Het kan zijn dat de raad aanvullende wensen heeft ten aanzien van financiële kaderstelling en verantwoording. Deze aanvullende regels worden opgenomen in de financiële verordening. Deze verordening wordt ook wel de verordening 212 genoemd: een verwijzing naar het artikel in de Gemeentewet dat deze verordening verplicht stelt.

Met de financiële verordening stelt de raad de kaders voor het financieel beleid, het financieel beheer en de hoofdlijnen voor de inrichting van de financiële organisatie vast. De raad bewaakt met de financiële verordening de kwaliteit van de financiële functie en stelt de kaders voor de verantwoording van het college aan de raad vast. De nadere inrichting en uitvoering is een zaak van het college.

Aanleiding
De aanleiding om de financiële verordening te actualiseren zijn opmerkingen van de accountant over gewenste aanvulling in de financiële verordening met expliciete spelregels over de rechtmatigheidsverantwoording en specifiek over in welke situaties begrotingsafwijkingen als acceptabel worden aangemerkt. Daarnaast bestaat behoefte aan een eenduidiger regeling voor de informatievoorziening over financiële afwijkingen, verduidelijking van de bestaande werkwijze rond grondexploitaties en verwerking van eerder genomen raadsbesluiten. Tot slot worden enkele technische en redactionele actualisaties doorgevoerd.

Beoogd effect
Een actuele en toekomstbestendige financiële verordening door het:
- aanscherpen van de gevolgen van de wetswijziging waarbij het college verantwoordelijk is voor de rechtmatigheidsverantwoording;
- versterken van de informatievoorziening aan de raad en betere aansluiting op de planning- en controlcyclus
- expliciteren van de bestaande werkwijze rond grondexploitaties
- verwerken van enige technische wijzigingen en aanscherpingen in teksten.

Voorstel/keuzemogelijkheden/risico's

Argumenten
1.1 De financiële spelregels voor de raad worden verduidelijkt en geactualiseerd

1a. De benaming perspectiefdebat sluit aan op de door de raad gebruikte terminologie
Dit is een technische wijziging. De term voorjaarsdebat is op verzoek van de raad vervangen door perspectiefdebat.

1b De bestaande specificatiegrens voor incidentele baten en lasten wordt geformaliseerd
Het afzonderlijk specificeren van posten van geraamde incidentele baten en lasten per programma vanaf € 100.000 is gangbare praktijk. Met dit besluit wordt dit geformaliseerd.

1c De rapportagegrens voor financiële afwijkingen in P&C-producten wordt expliciet vastgelegd

Met deze toevoeging wordt expliciet vastgelegd vanaf welk bedrag financiële afwijkingen in de reguliere P&C-producten worden toegelicht. Hiermee wordt de informatievoorziening aan de raad consistenter en beter voorspelbaar ingericht.

1d De informatievoorziening aan de raad wordt versterkt en beter afgestemd op de planning- en controlcyclus
Met de toevoeging van de leden 3 tot en met 5 aan artikel 5 wordt verduidelijkt wanneer het noodzakelijk is om een financiële afwijking via een afzonderlijke memo de raad te melden en wanneer de melding via een regulier planning-en-controlproduct kan plaatsvinden. Een omvangrijke afwijking kan in het eerstvolgende P&C-product worden opgenomen als dit product binnen 4 weken aan de raad wordt aangeboden en de raad daardoor zijn kaderstellende en controlerende rol voldoende kan uitoefenen.

Politiek-bestuurlijk relevante afwijkingen worden afzonderlijk aan de raad gemeld. Afwijkingen waarbij direct samenhangende baten de hogere lasten volledig compenseren, afwijkingen die uitsluitend voortvloeien uit een administratieve verwerking of reservemutatie en verschuivingen van werkzaamheden tussen begrotingsjaren worden in beginsel in het eerstvolgende P&C-product opgenomen.

De wijziging beperkt de informatiepositie van de raad niet. De informatievoorziening wordt beter afgestemd op de planning- en controlcyclus en maakt duidelijk via welk instrument en op welk moment de raad wordt geïnformeerd. Politiek-bestuurlijk relevante afwijkingen blijven afzonderlijk aan de raad worden gemeld.

1e De bestaande werkwijze rond grondexploitaties wordt explicieter vastgelegd
Met deze wijziging wordt de bestaande werkwijze rond grondexploitaties explicieter in de verordening vastgelegd. De raad stelt jaarlijks het geactualiseerde Meerjarenperspectief Grondexploitaties vast, voorafgaand aan de vaststelling van de jaarrekening. Tevens wordt verduidelijkt welke financiële kaders de raad met de vaststelling van het Meerjarenperspectief Grondexploitaties autoriseert en hoe deze in de programmabegroting worden verwerkt.

Daarnaast wordt verduidelijkt dat afwijkingen ten opzichte van de begroting overeenkomstig de algemene rapportage- en informatieplicht aan de raad worden gemeld. Dit geldt ook wanneer een afwijking, bijvoorbeeld als gevolg van een verschuiving tussen begrotingsjaren, binnen de totale vastgestelde grondexploitatie past. Hiermee wordt de bestaande werkwijze vastgelegd en blijft de informatiepositie van de raad geborgd.

1f De verantwoordings- en rapportagegrens worden in de verordening geactualiseerd
Deze wijziging vloeit voort uit de voorgestelde wijzigingen in het Controleprotocol 2026 en de Notitie Rechtmatigheidsverantwoording Zoetermeer 2026. Om de onderlinge consistentie van deze kaders te waarborgen, worden de gewijzigde verantwoordings- en rapportagegrens ook verwerkt in de financiële verordening. De verantwoordingsgrens wordt vastgesteld op 2% van de totale lasten van de gemeente, exclusief dotaties aan de reserves. Geconstateerde afwijkingen (rapporteringsgrens) groter dan € 250.000 worden afzonderlijk toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering.

1g Het begrotingscriterium en de acceptabele afwijkingen worden verduidelijkt
Naar aanleiding van de bevindingen van de accountant worden de regels voor de rechtmatigheidsverantwoording en het begrotingscriterium explicieter in de financiële verordening opgenomen. Er wordt vastgelegd op welk autorisatieniveau de begrotingsrechtmatigheid wordt beoordeeld, in welke situaties begrotingsafwijkingen als acceptabel worden aangemerkt en onder welke voorwaarden afwijkingen als tijdig gemeld gelden. Hiermee worden de uitgangspunten voor de rechtmatigheidsverantwoording transparant en controleerbaar voor de raad vastgelegd.

1h Een afzonderlijk overzicht van te actualiseren financiële beleidsnota's is niet langer nodig
Het artikel is overbodig geworden. Er is inmiddels een actueel en toegankelijk overzicht van beleid op de webpagina Overzicht beleid gemeente Zoetermeer. Het overzicht is onderdeel van het afdoen van de motie Houdbaarheidsdatum visie (maart 2026). Het vervallen van deze bepaling betekent niet dat financiële beleidsnota's niet meer worden geactualiseerd. In de afzonderlijke artikelen van de financiële verordening blijft vastgelegd dat het college, indien bijstelling nodig is, een geactualiseerde beleidsnota ter vaststelling aan de raad aanbiedt. De kaderstellende rol en de informatiepositie van de raad blijven daarmee behouden.

1i De term kredieten is vervangen door investeringsbudgetten
Hierbij is sprake van een technische wijziging voor een betere aansluiting in terminologie en de manier waarop de gemeente investeringen bestuurt en autoriseert. Het gaat om door de raad beschikbaar gestelde financiële ruimte voor een investering. Het woord krediet kan ook de betekenis hebben van een lening of financiering en dat is hier niet aan de orde.

1j De regels voor waardering en afschrijving maken onderdeel uit van de nota Waarderen, activeren en afschrijven en het meerjarige investeringsoverzicht wordt structureel aan de begroting toegevoegd
De specifieke regels voor waarderen en afschrijven per type actief zijn opgenomen in de beleidsnota Waarderen, activeren en afschrijven vaste activa. Op deze manier wordt meer recht gedaan aan het onderscheid tussen het generieke karakter van de verordening en de uitwerking van de spelregels in specifieke beleidsnota's.

Om invulling te geven aan de wens van praktijkgericht begroten wordt jaarlijks een overzicht met de geplande investeringen en de daarbij behorende kapitaallasten voor de komende meerjarenperiode aangeboden als bijlage bij de begroting. Door dit in artikel 16 vast te leggen, wordt deze informatievoorziening structureel geborgd.

1k De voeding van het Reserve Fonds Zoetermeer 2040 wordt in overeenstemming gebracht met eerdere besluitvorming
Met deze wijziging wordt artikel 18 in overeenstemming gebracht met het eerder genomen raadsbesluit over de Nota reserves en voorzieningen. Daarin is bepaald dat 50% van de stijging van de algemene middelen uit de OZB en de algemene uitkering uit het Gemeentefonds als gevolg van extra woningen en inwoners wordt toegevoegd aan de beschikbare ruimte in de Reserve Fonds Zoetermeer 2040. Door het woord 'maximaal' te laten vervallen, sluit de verordening aan op dit eerder vastgestelde beleidskader.

1.2 De tekst is leesbaarder gemaakt
De tekst van is eenvoudiger en leesbaarder geformuleerd.

2.1 Met de Financiële verordening 2026 is sprake van een actuele en toekomstbestendige financiële verordening.

Kanttekeningen
1.1 Samenhang met het Handvest Informatievoorziening
Het Handvest Informatievoorziening moet worden aangepast om aansluiting te hebben met artikel 5 Informatieplicht en artikel 10 Begrotingscriterium.

In de uitvoering blijft steeds een bestuurlijke afweging nodig of opname in een regulier P&C-product toereikend is of dat afzonderlijke informatievoorziening noodzakelijk is.

Financiën
Niet van toepassing.

Controleprotocol
De wijzigingen in de financiële verordening die betrekking hebben op de rechtmatigheidsverantwoording worden, voor zover van toepassing, verwerkt in het controleprotocol en het normenkader rechtmatigheid.

Participatie en Communicatie
Het raadsbesluit wordt elektronisch bekend gemaakt in het Gemeenteblad en gepubliceerd op de interne - en externe website.

Duurzaamheid
Niet van toepassing.

Toegankelijkheid en bruikbaarheid voor gehandicapten
Niet van toepassing.

Rapportage en evaluatie
Niet van toepassing.

Begrotingswijziging
Niet van toepassing.

Planning
Geldig met ingang van verslagjaar 2026 met betrekking tot rechtmatigheidsverantwoording college.